

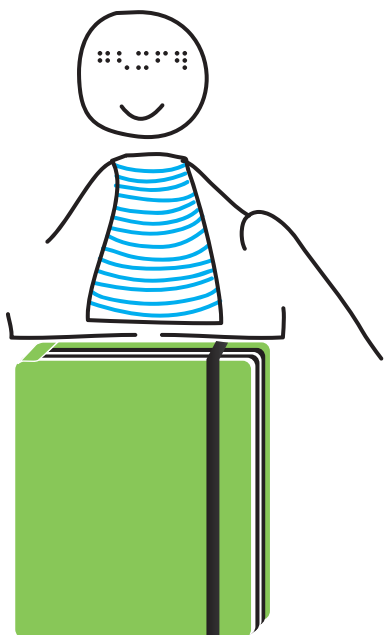
SUMEM CAPACITATS PER UNA EDUCACIÓ INCLUSIVA

ÍNDIX

Introducció	1
Objectiu general de la Setmana d'Acció Mundial per l'Educació	
Objectius generals de la proposta didàctica	
Consideracions generals	
Per aprofundir ...	
Avaluació de la proposta didàctica	
Educació Infantil (3 a 5 anys)	6
Activitat 1. El peix que no volia anar a l'escola	
Activitat 2. Juguem a endevinar?	
Activitat de mobilització. El camí cap a una educació inclusiva	
Primer Primer cicle de primària (de 6 a 8 anys)	8
Activitat 1. “La bellesa de l'arc de Sant Martí radica en els seus colors diferents”	
Activitat 2. Piquem de mans per l'educació	
Activitat de mobilització. El camí cap a una educació inclusiva	
Segon cicle de primària (de 8 a 10 anys)	10
Activitat 1. La caixa misteriosa	
Activitat 2. Com faries la teva escola més accessible?	
Activitat de mobilització. El camí cap a una educació inclusiva	
Tercer cicle de primària (de 10 a 12 anys)	13
Activitat 1. Concert de Bremen	
Activitat 2. El defensor del poble	
Activitat de mobilització. El camí cap a una educació inclusiva	
Educació no formal (de 5 a 12 anys)	17
Activitat 1. Gimcana. L'illa encantada	
Activitat 2. Comando investigació: sumem drets	
Activitat de mobilització. El camí cap a una educació inclusiva	
Activitat per a tots els nivells	24
El camí cap a una educació inclusiva	
Annexos a www.cme-espana.es/materiales	
Annex 1. Capacitats, objectius didàctics, continguts i criteris d'avaluació de la proposta didàctica	
Annex 2. La caixa misteriosa	
Annex 3. Els músics de Bremen	
Annex 4. Gimcana L'illa encantada.	
Alfabet dactilològic espanyol	

INTRODUCCIÓ

QUAN FALTEN DOS ANYS PER AL 2015, LA DATA FIXADA PER ACONSEGUIR L'EDUCACIÓ PER A TOTS I TOTES, LA SETMANA D'ACCIÓ MUNDIAL PER L'EDUCACIÓ (SAME) SE CENTRA EN L'EDUCACIÓ INCLUSIVA.

CREIEM EN UNA SOCIETAT PLURAL, ON CADA PERSONA TÉ UNES CARACTERÍSTIQUES PRÒPIES, DIFERENTS I IRREPETIBLES. PER AQUESTA RAÓ DEFENSEM LA INCLUSIÓ DE TOT L'ALUMNAT, I PROCUREM POTENCIAR-NE LES QUALITATS A TRAVÉS D'UNA EDUCACIÓ PERSONALITZADA, DIFERENT I ADAPTADA A LES NECESSITATS INDIVIDUALS, CONDICIÓ INDISPENSABLE PERQUÈ ES COMPLEIXIN ELS OBJECTIUS DE DAKAR.

© Charles Eckert/ActionAid

© Carina Wint/ActionAid

Al món, immers en una globalització que provoca un repartiment desigual i on, per tant, les singularitats esdevenen factors d'exclusió (ja sigui diversitat física, social o ecològica), hi ha més de 1.000 milions de persones -que representen prop del 15% de la població- que viuen amb algun tipus de singularitat (discapacitat), i hi ha una estreta correlació entre pobresa i discapacitat. D'aquestes, prop de 93 milions són nens i nenes. La majoria viuen en països en desenvolupament i representen la tercera part dels infants del món que no estan escolaritzats. D'aquests, els que si que van a l'escola tenen menys probabilitats de completar els estudis.

La taxa mundial d'alfabetització de persones adultes amb discapacitat és només del 3% i, en el cas de les dones, es redueix a l'1 %. **La Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat** reconeix que les dones i les nenes amb discapacitat solen estar exposades a un risc més gran, dins i fora de la llar, de violència, lesions o abús, abandonament o tracte negligent, maltractament o explotació.

Però, a més, hem de ser conscients que al llarg de la vida tothom pot passar per èpoques en què tingui capacitats limitades temporalment o de manera permanent.

L'**educació inclusiva** es basa en el dret de tot l'alumnat a rebre una educació de qualitat que satisfaci les seves necessitats bàsiques d'aprenentatge i enriqueixi les seves vides. En prestar especial atenció als grups més vulnerables, l'educació integradora i de qualitat procura desenvolupar tot el potencial de cada persona. L'objectiu final és eliminar totes les modalitats de discriminació i fomentar la cohesió social.

Al llarg del segle XX, els moviments socials s'han caracteritzat per reclamar més igualtat per a tothom. La majoria dels països són solidaris amb la **Declaració Universal dels Drets Humans**, que propugna que cap ésser humà pot ser discriminat per raó d'idees, sexe, religió o cap altra causa. Els sistemes educatius, fent-se'n ressò, han dirigit les seves normes cap a la solució dels problemes de l'educació en la pràctica. S'ha produït un canvi que transcorre des de l'època de l'educació especial i la integració fins al concepte d' "escola inclusiva". Aquest últim canvi marca una nova concepció de com i quina ha de ser la resposta educativa a la diversitat de l'alumnat.

Ja en la conferència de Jomtien de la UNESCO, el 1990, es proposava "una escola per a tothom". Més tard, la Conferència Mundial sobre les Necessitats Educatives Especials de Salamanca, el 1994, promoguda per la UNESCO, defensava la idea d' "escoles inclusives", idees que es reprenen al Fòrum Mundial d' Educació (Dakar, Senegal, 2000) i en les normes en la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat de les Nacions Unides, que proclamen participació i igualtat per a tothom.

Ha estat un procés de reivindicacions i lluita per aconseguir una educació inclusiva, educació per a tots i totes, que, basada en el dret de tota persona a l'educació, ens condueix a fixar l'atenció no tant en el DÈFICIT, (físic, social o emocional) del subjecte, sinó en les **NECESSITATS EDUCATIVES** que la persona presenta i per a les quals la societat, i en concret el sistema educatiu, té l'obligació d'oferir resposta per tal que no es converteixi en **EXCLUSIÓ** el que és simplement **DIVERSITAT**.

Com a resultat, en els darrers anys l'educació inclusiva ha rebut més atenció, però són encara molts els reptes a assolir. Per això, la **SAME 2014** vol cridar l' atenció de la necessitat d'una educació inclusiva de qualitat per a tothom.

Per aquesta raó, a través de l'activitat "El camí cap a una educació inclusiva" reflectirem els elements necessaris per aconseguir una educació inclusiva, així com els obstacles que es troben les persones amb discapacitat al món per exercir el dret a una educació de qualitat.

La CME agraeix la implicació en l'elaboració dels continguts d'aquesta unitat didàctica a:

Ángela Caballero, Manuela Noia, Paloma Esteban, Olga García, Rodrigo García, Justo Gómez, Alfredo Lara, Amaia López, Yenifer López, Iratxe Mentxaka, Elena Monestir, Ana Montero, Benjamí Ortega, Henar Rico i a la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya.

També dóna les gràcies a totes les persones que accepten aquestes propostes i les posen en marxa amb l'alumnat. D'aquesta manera, confirmen el seu compromís amb la construcció d'un món millor, conscients del poder transformador de l'educació.

OBJECTIU GENERAL DE LA SETMANA D'ACCIÓ MUNDIAL PER L'EDUCACIÓ

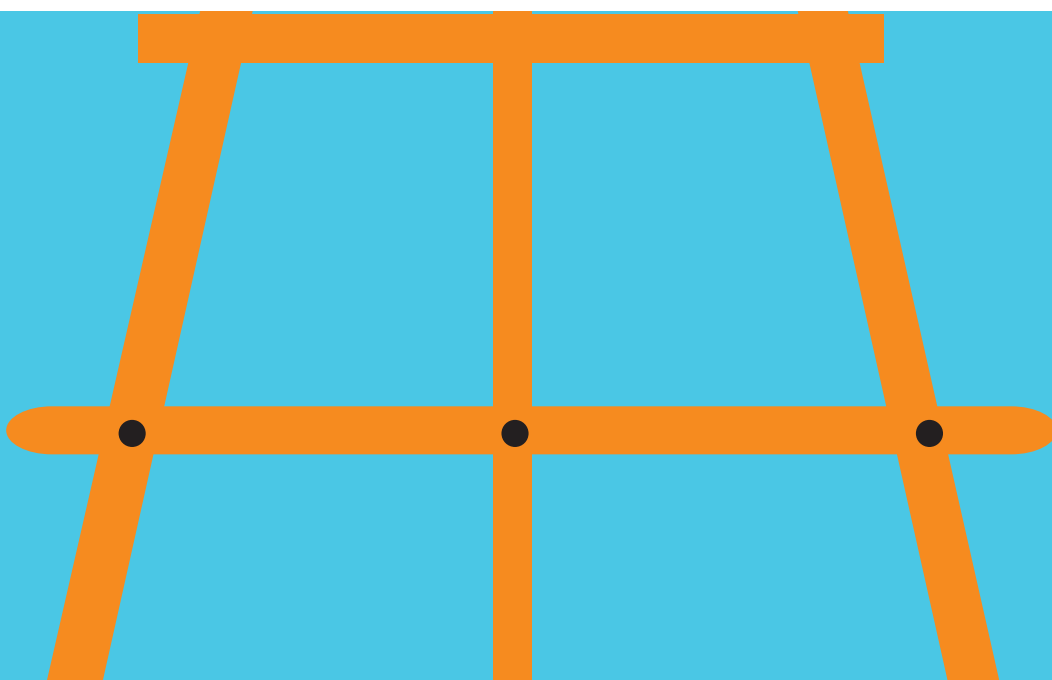
Sensibilitzar els i les representants polítics, membres de la comunitat educativa, mitjans de comunicació i la societat en general, sobre la necessitat de fer real i efectiu el dret a una educació de qualitat i promoure respostes socials, educatives i polítiques a favor d'una educació per a tothom.

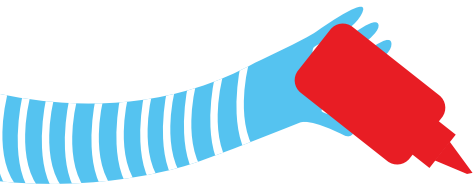

OBJECTIUS GENERALS DE LA PROPOSTA DIDÀCTICA

- 1 Conèixer la realitat** de nens i nenes del món que no poden anar a l'escola i les causes i conseqüències provocades per aquesta situació.
- 2 Aprofundir en les dificultats** d'accés a l'educació de nens i nenes amb necessitats especials i en la necessitat d'una educació inclusiva per a tothom.
- 3 Prendre consciència com a ciutadania** de la importància i riquesa de la diversitat personal, de grup i ecològica, com a base en la construcció d'un món per a tothom.

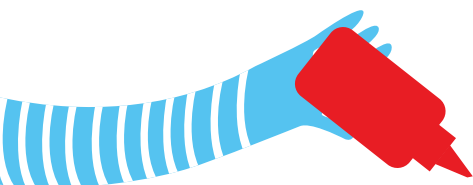
Per conèixer el detall d'**objectius didàctics, capacitats i competències, continguts (conceptes, procediments i actituds) i criteris d'avaluació** de cada cicle, consulteu l'annex que trobareu a www.cme-espana.org/materiales

CONSIDERACIONS GENERALS

- * Les diferents activitats estan plantejades perquè es duguin a terme tant en l'**àmbit formal** com en espais **d'educació no formal** (grups escoltes, ludoteques, activitats de temps lliure, etc.).
- * Els termes "**professor**", "**professora**" i "**docent**", els utilitzem per referir-nos en sentit ampli a educadors i educadores, facilitadors i facilitadores, monitors i monitores, etc., tant en l'àmbit formal com en el no formal.
- * Les activitats proposades estan pensades per a **diferents grups d'edat**, però es poden adaptar per utilitzar-les amb alumnat d'altres nivells.
- * **El temps proposat per a cada activitat és orientatiu.** Cada facilitador o facilitadora el podrà adaptar en funció de les característiques del grup, la disponibilitat de temps, etc.
- * Deixem en mans de cada educador o educadora la **temporalització de les activitats** al llarg del curs escolar fins a l'abril (data en què se celebrarà la SAME arreu del món).
- * A la nostra web pots trobar **aquest material en PDF** (amb accés directe a tots els enllaços) i els annexos.

PER APROFUNDIR...

En aquesta proposta et plantejem activitats per treballar el tema. No obstant això, l'educació inclusiva té relació amb molts aspectes de l'educació.

Si vols treballar amb el teu alumnat amb més profunditat, t'indiquem alguns recursos on trobaràs activitats i materials.

→ A la **pàgina web de la campanya (www.cme-espana.org)** pots trobar les propostes didàctiques de la SAME anteriors:

2013
Docents

2012
Dret a una educació primerenca de qualitat

2011
Dret a l'educació de dones i nenes

2010
Finançament de l'educació

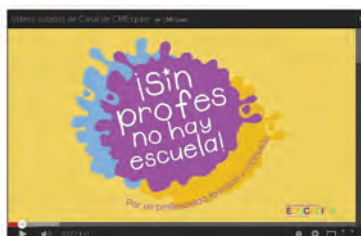
2009
Alfabetització de persones joves i adults

2008
Educació i exclusió

2007
Dret a l'educació

→ Al canal de Youtube de la CME (<http://www.youtube.com/user/CMEspain>) pots trobar-hi vídeos d'interès relacionats amb el tema.

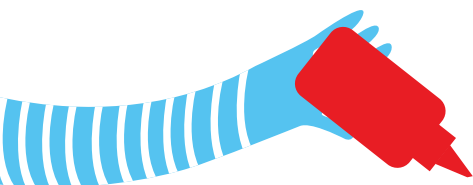
També t'animem a llegir els documents i mirar els vídeos següents sobre el dret a l'educació i l'educació inclusiva.

→ Bibliografia complementària:

- * Informe de seguimiento de la EPT en el mundo 2012. UNESCO
- * Estado Mundial de la Infancia. UNICEF 2013
- * El libro negro de los colores. Menena Cotti i Rosana Faria. Ed. Llibres del Zorro Rojo. Barcelona 2008
- * Ni más ni menos. La discapacidad explicada a los niños y las niñas: <http://bibliowebfeteugt.es/escuela-inclusiva/ni-mas-ni-menos/>
- * El Derecho a la Educación de Personas con Discapacidad: impulsando el concepto de Educación Inclusiva. Camila Crosso: <http://www.rinace.net/rlei/numeros/vol4-num2/art4.pdf>
- * Educación de niños y jóvenes con discapacidad. UNESCO 1994.
- * La educación inclusiva como modelo para la educación para todos. ASDE - Scout d'Espanya. 2011. http://issuu.com/scout_es/docs/todaslaspersonassomosoespeciales2/1
- * Cuentos para sentir de SM: El canguro Arturo; Cirilo el cocodrilo; Lola la loba; El grillo Benito; La tortuga Marian; Andrés el Ciempiés y Sofía la golondrina.

→ Pel·lícules sobre educació inclusiva:

* Yo también. Álvaro Pastor i Antonio Naharro. 2009	* Yo soy Sam. Jessie Nelson. 2001
* El truco del manco. Santiago A. Zannou. 2008	* El color del paraíso. Majid Majidi. 1999

AVALUACIÓ DE LA PROPOSTA DIDÀCTICA

Per a l'equip educatiu que ha elaborat aquesta proposta didàctica és molt important conèixer si ha estat útil per treballar amb els nens i nenes als quals va dirigit. Per aquest motiu, us demanem que dediqueu un temps breu a **avaluar els continguts i la metodologia emprats en la proposta** i si han servit per assolir els objectius plantejats.

Podeu fer-ho completant el qüestionari en línia a www.cme-espana.org.

A més, volem convidar-vos a formar part de l'equip educatiu que confegeix aquestes propostes didàctiques, perquè participeu en l'elaboració o validació dels materials. **Si us interessa participar en aquest equip** podeu escriure a info@cme-espana.org

EDUCACIÓ INFANTIL

Activitat 1

El peix que no volia anar a l'escola

El professor o professora llegeix als nens i nenes, asseguts en cercle, aquest conte:

El que no volia anar a l'escola

" Hi havia una vegada, un peix que vivia en un riu molt tranquil. Com que fins llavors havia estat molt petit, sempre anava amb la seva mare, que el protegia de tots els perills. Ara que ja era una mica més gran, li van dir que havia d'anar a l'escola dels peixos, on li ensenyarien moltes coses importants per a la vida al riu.

El peix no hi volia anar, així que cada dia s'escapava per no assistir a les classes que donava una professora-peix molt anciana i molt sàvia.

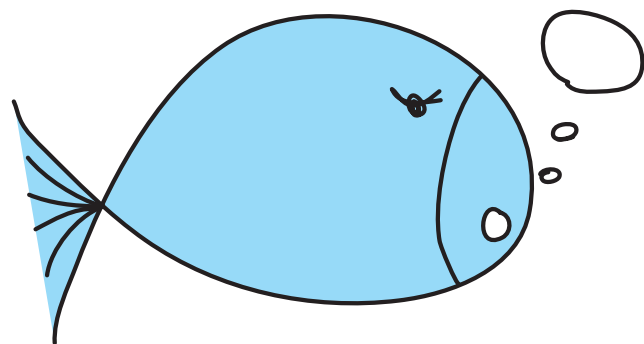
Una de les coses que aprenien era a entendre els senyals que posaven al fons del riu i que indicaven els perills. N'hi havia que indicaven el perill de roques soltes que podien caure i fer mal, altres cridaven l'atenció sobre corrents perillosos, també n'hi havia que avisaven de la presència de pescadors, etc.

Com que el nostre peix no anava a escola, no els entenien. Un dia que estava passejant sol, ja que els altres eren a classe, en va veure un, però va passar de llarg perquè no va saber què indicava. Era un dels que avisaven que hi havia pescadors en un pont proper. El peix va veure un cuc molt apetitós i s'hi va llançar, sense pensar-s'ho dues vegades. De sobte, va sentir un dolor terrible a la boca i es va posar a fer molt soroll.

L'havia pescat un vell ase que vivia a prop del riu. El pobre mai no hi pescava res, perquè no sabia que els peixos havien posat senyals de perill i gairebé mai no passava cap peix per allà.

Mentre el ruc tirava i tirava de la llinya, molt nerviós per veure què havia pescat, la resta de peixos va arribar per rescatar el peix agafat a l'ham. Tots els que hi havien anat, en sentir el petit, es van agafar fort a ell i al fil i a un senyal varen estirar tots, i el pobre ruc va caure a l'aigua. El vell ruc no sabia nedar i va començar a enfonsar-se. Als peixos els va fer pena, i entre tots el van treure i el van deixar a la vora del riu.

Van deslliurar el peixet de l'ham, però ell no va oblidar l'ensurt, i des de llavors no ha faltat mai més a classe. Pel que fa al ruc, només va tornar a la vora per passejar-hi i mai no va tornar a ficar la canya al riu."

➔ **Després de la lectura del conte, es reflexionarà en grup sobre el contingut:** la importància d'anar a l'escola, l'alegria que se sent en anar-hi, etc. Es pot preguntar als nens i nenes quines activitats els agraden més, quines menys, i s'intentarà que en valorin la importància.

Es proposarà fer un **dibuix col·lectiu de les escenes principals del conte** per penjar-los en una paret del centre.

Se suggereix que els alumnes de 5 anys siguin els que dibuixin i ordenin la seqüència;; els de 4 anys, els que pintin els personatges, i els de 3 anys, els que col·loquin adhesius per donar color al paisatge.

PRIMER CICLE DE PRIMÀRIA

Activitat 1

La bellesa de l'arc de Sant Martí radica en els seus colors diferents (Proverbi africà)

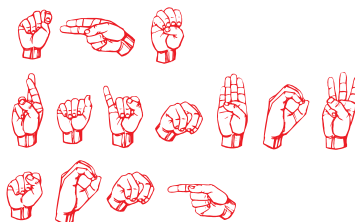
Comencem l'activitat aprenent la cançó sobre l'arc de Sant Martí en anglès, **The rainbow song**

The rainbow song

<https://www.youtube.com/watch?v=cSQZ1E1E8BY>

Després, els ensenyaem la tornada de la cançó amb la llengua de signes

<https://www.youtube.com/watch?v=hnOyvfpdhmA>

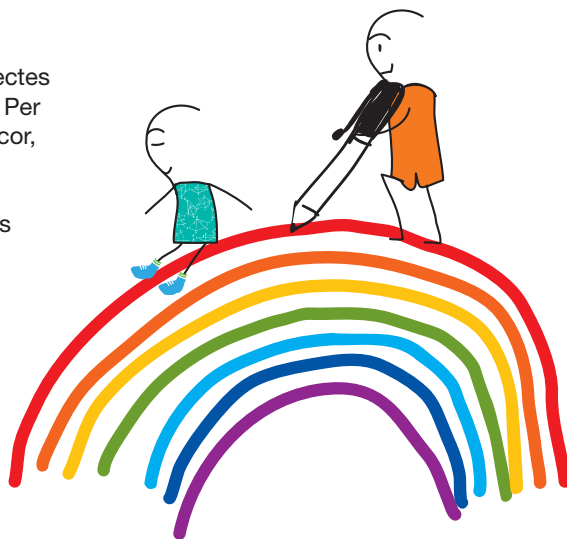
Quan ja l'hagin apresada, reflexionem amb ells que aquests gestos no són gestos qualssevol, són signes que alguns nens i nenes utilitzen per comunicar-se, que hi ha nens i nenes sords que necessiten utilitzar les mans per poder parlar i escoltar, i que n'hi ha que no poden veure-hi i també utilitzen les mans per poder llegir (els expliquem que hi ha l'escriptura Braille). N'hi ha d'altres que tenen altres discapacitats i han d'aprendre de manera diferent.

Així com l'arc de Sant Martí té un munt de colors diferents, també **els nens i les nenes són diferents i diversos i tenen capacitats diferents...**

Es presenta una caixa tancada a l'alumnat. En l'interior, hi ha objectes que faran reflexionar els infants sobre la importància dels sentits. Per exemple, materials lluminosos, contes que s'il·luminen en la foscor, sons d'animals, etc.

A mesura que es presenten els objectes, se'ls demana que amb les orelles o els ulls tapats (depenent de l'objecte) endevinin què és.

Nens i nenes de diferents llocs del món tenen de vegades més dificultats per poder aprendre i conèixer les coses, i l'escola ha d'afavorir que totes les persones, per diferents que siguin, puguin aprendre i compartir.

Activitat 2

Piquem de mans per l'educació

Perquè es formin els colors de l'arc de Sant Martí es necessiten l'aigua i el sol. Així mateix, perquè tots els nens i les nenes del món, diversos, diferents, amb habilitats i capacitats diferents, aprenguin i coneguin coses i puguin anar a l'escola... què necessiten?

Una escola, un mestre o una mestra, llibres, un pati, contes, pintures i llapis ... Tot això és necessari per poder aprendre, però...

tots els nens i nenes ho tenen?

Què podríem fer nosaltres, la nostra classe, perquè tots els infants del món poguessin anar a l'escola?

Cada vegada que una persona pensi alguna cosa pica de mans i ho diu. Si les altres hi estan d'acord, piquen de mans. És important fer notar que el so d'una sola picada de mans és petit en comparació amb el de les mans de tots plegats.

* Quan s'ha sentit més el so?

* Què hauria passat si ningú no hagués picat de mans?

Es valorarà que la participació de cadascun compta molt perquè se senti o no el so i perquè se senti bé. Si alguns no piquen de mans, el so és més feble, i si algú falta, no tindrà la mateixa força. Si no ens posem d'acord i sona a deshora tindrà molta menys eficàcia.

Junts podem fer més coses i establim algun compromís, com a classe, que pugui ajudar que tots els nens i nenes puguin anar a l'escola.

➔ Els presentem la SAME, en què nens i nenes de tot el món pensen sobre el que significa anar a l'escola i la importància que té, i demanen als adults que no se n'oblidin.

Activitat de mobilització

El camí cap a una educació inclusiva

Veure pàgina 24

SEGON CICLE DE PRIMÀRIA

Activitat 1

La caixa misteriosa

Es presenta una caixa tancada a l'alumnat. En l'interior, hi ha 4 fragments d'un text codificats en Braille. En ensenyar-los el contingut, el professor o professora pregunta si saben de què es tracta, si coneixen el Braille, qui el fa servir, per què, etc.

S'explica la necessitat que tenen moltes persones d'utilitzar eines diferents (el Braille, la llengua de sords, una cadira de rodes ...) perquè els ajudin en la seva vida quotidiana. S'introdueix així la realitat de les persones amb discapacitat en el món i els obstacles amb què es poden trobar a l'hora de dur a terme tasques quotidianes i, més concretament, els obstacles de nens i nenes per aprendre i anar a l'escola.

Se'ls divideix en grups reduïts i se'ls lliura el fragment del text en Braille i la traducció. (Es pot lliurar el text traduït sense signes de puntuació, sense accents ni majúscules i el grup ha de corregir-lo.)

En grups, dialoguen sobre les preguntes següents:

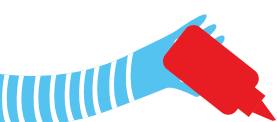
- * Hi ha diferències en ambdós textos?
- * Podríem saber què diu el text en Braille si no ho tinguéssim traduït?
- * Què necessitaríem per poder traduir el text en Braille?
- * Què necessiten els nens i nenes cecs per poder llegir i aprendre com nosaltres?
- * Què necessiten altres nens i nenes amb alguna discapacitat per aprendre com nosaltres?

→ **Penseu alguna paraula** o alguna frase sobre el que per a nosaltres és fonamental per poder aprendre. Els lliurem l'alfabet Braille i els diem que lletregin aquesta paraula o alguna paraula de la frase que hagin construït.

Cada grup llegeix el seu fragment del text en veu alta, i en grup gran han de col·locar els fragments en l'ordre correcte i aconseguir el text complet. Es tracta d'un fragment del conte popular Els músics de Bremen, dels germans Grimm.

Es pot explicar d'on prové el text i contar la història tradicional posant l'accent en la cooperació i en la importància que cada persona, des de les seves diferències, pot aportar al grup, i fins i tot que és important que hi hagi persones diverses perquè aporten riqueses diferents.

Per acabar l'activitat, cada grup llegeix la seva frase i la seva conclusió del treball; pren la paraula traduïda al Braille (escrita en un foli) i la introdueix de nou dins de la caixa misteriosa.

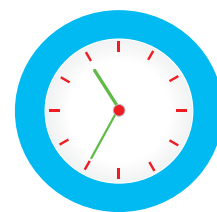

Pots trobar el conte complet, els fragments i l'alfabet en Braille en l'Annex 2, que pots descarregar al web www.cme-espana.org

Activitat 2

Com faries la teva escola més accessible?

Demanem a l'alumnat que es col·loqui en parelles. Una de les persones es taparà els ulls amb un mocador, i l'altra li farà de guia. A l'ordre de sortida hauran de fer un recorregut per l'edifici fins arribar a un punt determinat i tornaran.

Durada:

Sessió d'1 hora o diverses sessions més breus.

Asseguts en cercles, els demanem que descriguin tots els obstacles que s'han trobat en aquest camí. Després se'n fa una llista i s'hi apunten les possibles solucions.

Algunes preguntes per reflexionar:

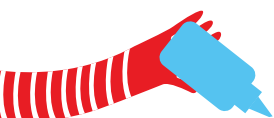
- * Com ho fan les persones amb discapacitats -físiques o sensorials- per superar tots els obstacles?
- * Per què no es pensa en elles quan es dissenyen edificis i carrers?
- * Hi ha problemes en les activitats que fem al centre per a persones amb discapacitat física o sensorial? Què podem fer?

Hi ha d'haver les condicions necessàries per participar sense obstacles i sense barreres en tot tipus d'activitats. Les barreres que impedeixen el desenvolupament personal no són només físiques, també n'hi ha de comunicació, prejudicis personals, recursos no adaptats, pors...

Cadascuna de les barreres pot ser enderrocada, a vegades amb mitjans materials i tècnics, d'altres, amb imaginació...

Si en el nostre entorn hi ha obstacles per a les persones amb discapacitat, **en altres entorns n'hi ha més encara:**

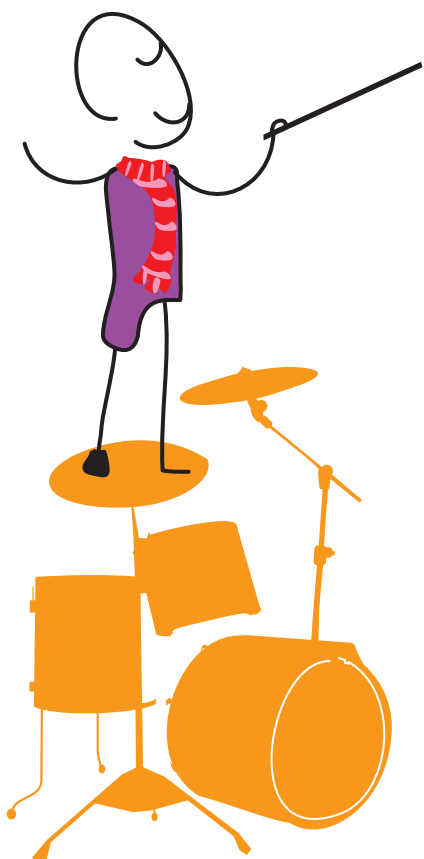
- **a Bolívia**, els carrers no estan asfaltats, és tot sorra; per a un nen o una nena que vol anar a l'escola i necessita una cadira de rodes és un gran esforç arribar-hi;
- **al Txad**, a cada aula (si tenen un lloc específic com a aula) hi ha 60 alumnes, nens i nenes que tenen dificultats per aprendre a llegir o escriure no disposen d'un professorat de suport atent a les seves necessitats específiques ...

Pensem en els exemples següents:

Àsia: vaixells escola a Indonèsia; biblioteques que pugen i baixen amb cordes al Tibet.

Amèrica: autobusos escola.

TERCER CICLE DE PRIMÀRIA

Activitat 1

Concert a Bremen

El conte **"Els músics de Bremen"** ens permet reflexionar sobre la diversitat, intentant observar la riquesa que aporta posar en relació diferents qualitats.

La dinàmica consistirà a llegir-lo per després reflexionar sobre les diferents capacitats que tenim, no centrant-nos en les limitacions, sinó tractant d'abordar la diversitat com una font d'enriquiment.

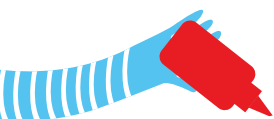

Durada:
60 minuts

DESENVOLUPAMENT

LECTURA INDIVIDUAL 15 minuts

Lectura a l'aula del conte **"Els músics de Bremen"**. La lectura pot ser individual o col·lectiva. Després de llegir, ens prenem uns minuts per comprovar que tots han entès el conte.

Pots veure el text complet a l'Annex 1, que trobaràs a www.cme-espana.org

TREBALL EN GRUPS 20 minuts

Després de la lectura i la comprensió, se'ls demana que s'organitzin en grups de 4 persones i que es plantegin les preguntes següents:

- * Quina qualitat destacaries de cadascun dels animals?
- * Consideres que van organitzar un bon pla per fer fora els lladres i quedar-se amb la casa?
- * Creus que per separat podrien haver-ho aconseguit?
- * Penses que en els dos plans que van fer per quedar-se amb el sopar i la casa, en complementar les seves qualitats es van fer més forts?

REFLEXIÓ PLENÀRIA ----- 20 minuts

A través d'aquest conte pretenem reflexionar sobre el fet que **les persones no tenim les mateixes qualitats i capacitats**.

En moltes ocasions, ens han ensenyat que no tenir una qualitat o una capacitat és una limitació. No obstant això, amb **"Els músics de Bremen"** volem veure la realitat des d'un altre punt de vista, i pensar que les diferents capacitats poden posar-se en relació, complementar-se, tal com fan els nostres quatre músics, i fer un món més inclusiu.

Com els músics de Bremen, cadascun dels quals té una qualitat diferent, les persones també som diverses i tenim capacitats diferents.

Potser a la nostra aula, al nostre col·legi o al nostre barri hi ha alguns nens que no hi veuen, potser n'hi ha que no poden sentir-hi, n'hi haurà amb una mobilitat diferent, fins i tot compartirem secrets amb nenes i nens que tenen ritmes diferents en el seu aprenentatge. Sabent que ningú és igual, la nostra diversitat pot ser el nostre tresor.

Demanem a l'alumnat que pensi un moment les situacions següents:

→ **Imagina que es fa tard i el sol s'ha amagat, i a més les bombetes s'han fos i han deixat a les fosques l'escola.** De sobte, ningú no s'hi veu i en la foscor no ens movem amb facilitat. De fet, en moltes ocasions ens posem nerviosos i tenim por. No obstant això, aquesta companya o company que no s'hi veu ens pot tranquil·litzar amb bromes i ens pot ensenyar a caminar en la foscor.

* Prova a tapar-te els ulls i intenta caminar des de la teva aula al servei que hi ha a la planta...

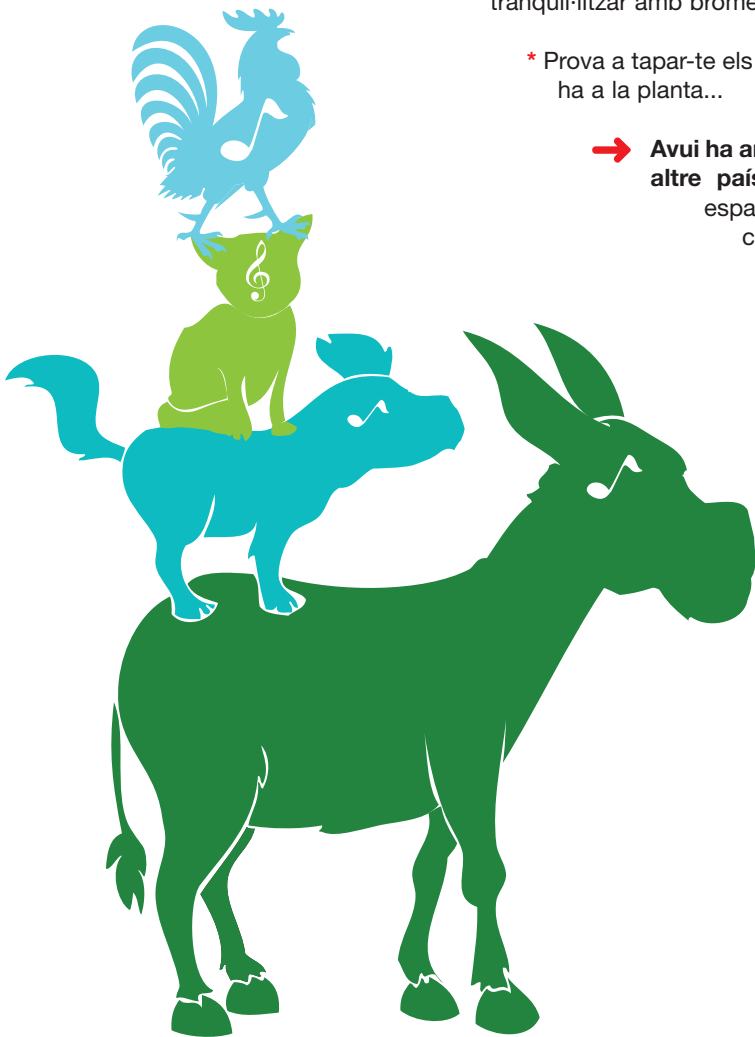
→ **Avui ha arribat una companya nova a classe. Es diu Li, és d'un altre país i parla un altre idioma.** Quan ha arribat, estava espantada perquè tot era nou per a ella, fins que una altra companya, que es comunica amb el llenguatge de signes i és molt expressiva, se li ha acostat i amb gestos li ha dit que no tingués por. Després li ha agafat la mà i li ha ensenyat tots els racons de l'escola ...

* Proposa als nens i nenes que intentin comunicar-se sense parlar; utilitza gestos i signes per dir a un company o a una companya que vols alguna cosa, que et passi un objecte o que et mostri un lloc de l'aula... Veuràs com hi ha més formes de parlar i entendre's...

→ **Un dia, un company es va enfilem a un arbre** i en baixar d'un salt va posar malament el peu i van haver d'enguixar-li la cama durant dos mesos. Perquè li fos més còmode moure's, els primers dies li van deixar una cadira de rodes.

* Si això et passés a tu, has pensat si seria possible venir amb una cadira de rodes des de casa fins a l'aula?

Aquestes són algunes situacions que proposem a l'alumnat perquè observi la realitat des d'altres ulls i pugui posar-se en situació, perquè vegi que

les diverses capacitats no han de ser una limitació. Perquè totes les persones tenim molt a aprendre de les altres i també molt a aportar. A més, les nostres capacitats poden ser complementàries, com les d'Els músics de Bremen.

AVALUACIÓ ----- 5 minuts

Després de fer la reflexió sobre la riquesa de la diversitat de les persones, fem les preguntes següents:

- * Com s'han sentit? Hi han participat?
- * S'han complert els objectius proposats?
- * Els ha semblat interessant? Què han après? S'han divertit?

Activitat 2

El defensor del poble

a) Drets fonamentals

Demanem als nens i nenes que pensin en veu alta quines coses són fonamentals per a nosaltres, coses sense les quals ens seria molt difícil viure i sortir-nos-en a la vida.

A la pissarra, anem escrivint les coses que diuen (menjar, casa, jugar, veure la TV...).

Quan acabin, anem explicant que aquestes coses fonamentals estan recollides en drets que tenim totes les persones: dret a la vida, dret a un habitatge, dret a una família, dret al descans, dret que ens tractin bé i ens respectin...

Les característiques bàsiques d'aquests drets són universals, no hi podem renunciar... i per això els governs s'hi comprometen i tenen mecanismes per protegir-los (lleis).

➔ **El dret a l'educació és un dels drets que els governs han de complir per a tothom.**

b) Et proposem una pel·li.

El color del paraíso. (Rang-e khoda/The color of paradise)

1999. Iran.

Direcció i guió: Majid Majidi.

Sinopsi:

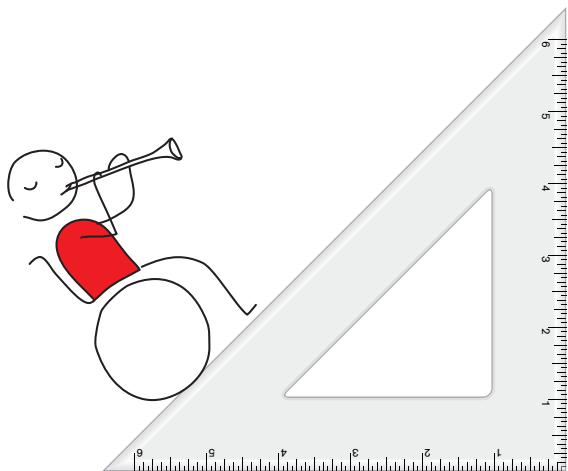
Mohammed és un noi cec de vuit anys que ha après a veure-hi amb el tacte i l'oïda i que estudia en un institut especial a Teheran, on aprèn Braille. Quan arriben les vacances d'estiu torna al seu poble natal amb el seu pare, les seves dues germanes i la seva àvia.

Durada:
90 minuts

- * Quins drets dels que parlàvem abans no estan garantits?
- * Quines dificultats es troben els personatges protagonistes per poder fer efectius aquests drets?
- * Es compleix el dret a l'educació? Quines dificultats sorgeixen?
- * Què podem fer nosaltres quan veiem que el dret a l'educació no es compleix per a tothom?

c) Exercici pràctic: El defensor o la defensora del poble.

A Espanya hi ha una figura a la qual totes les persones podem recórrer si veiem que els drets fonamentals no es compleixen, és el defensor o la defensora del poble.

Investiguem qui és i de quina manera es poden presentar queixes.

Li escrivim una queixa sobre el tema del dret a l'educació: nens i nenes que no poden anar a l'escola per manca de recursos, perquè no tenen llibres o perquè utilitzen una cadira de rodes i l'escola no disposa de rampa d' accés.

Activitat de mobilització

El camí cap a una educació inclusiva

Veure página 24

EDUCACIÓ NO FORMAL (5 a 12 anys)

Activitat 1

Gimcana. L'illa encantada.

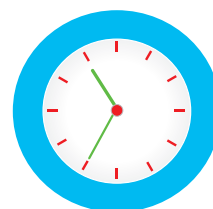
Es tracta d'una gimcana en la qual a través de diferents proves es desenvolupa la importància de l'educació inclusiva.

Es presenta l'activitat amb la història de L'illa encantada, que serveix de fil conductor, i es va justificant el pas per les diferents bases.

Tant en la introducció com en les proves de les diferents bases del joc es fan 2 adaptacions segons les edats:

→ **Adaptació 1:** des d'infantil fins a 7 anys. Portaran un tros del mapa per trobar l'illa encantada. L'equip que completi abans totes les parts del mapa serà el "guanyador".

→ **- Adaptació 2:** des de 8 fins a 12 anys. A través de diferents notes d'un missatge en clau han de resoldre l'enigma de l'illa encantada.

Durada:
2 hores

DESENVOLUPAMENT

Per començar el joc, **explicarem una petita història** a les persones participants, segons el grup d'edat amb el qual treballem.

INTRODUCCIÓ 1 ----- **Adaptació 1: des d'infantil fins als 7 anys**

En un lloc llunyà es troba l'illa encantada. Hi han arribat pirates importants amb potes de pal, uns que van perdre un braç i porten un garfi per substituir-lo, i fins i tot uns altres que, en lloc d'ulleres, porten un pegat a l'ull. Tots junts formen un excel·lent equip.

Cada any, al mes d'abril, **celebren la seva festa de la primavera i organitzen una recerca del tresor**. Aquest any, Pere, el gran capità, ho ha posat encara més difícil: no només hauran de buscar el tresor, sinó que hauran de trobar el mapa.

Voleu ajudar-los? Per fer-ho, haureu de passar diferents proves d'una gimcana molt especial. Per cada prova superada rebreu un tros del mapa.

INTRODUCCIÓ 2 ----- Adaptació 2: des de 8 fins a 12 anys

En un lloc llunyà es troba l'illa encantada. L'habiten pirates que hi han anat arribant procedents de diferents viatges. Allà hi trobarem en Barbarroja, que va arribar a l'illa amb el seu lloro pelat procedent dels seus viatges des del Pacífic Sud, i altres pirates importants, alguns amb una pota de pal, alguns que van perdre un braç i porten un garfi per substituir-lo, i fins i tot uns que, en lloc d'ulleres, porten un pegat a l'ull. Tots junts formen un excel·lent equip, del qual Pere és el gran capità.

Cada any, al mes d'abril, **celebren la seva festa de la primavera, i en Pere sempre els organitza un joc fantàstic** i al final els reserva una sorpresa. En aquesta ocasió, els ha sorprès des del principi, perquè només han vist una nota: "Si em voleu trobar, heu de superar les diferents proves d'aquesta gimcana i, al final, com a astuts bucaners que sou, haureu de resoldre l'enigma del missatge xifrat".

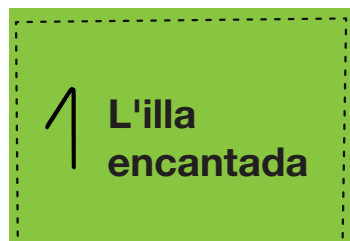
Després de llegir la història corresponent a cada grup d'edat, els dividirem en equips de 5 com a mínim i 6 com a màxim. El nombre de grups ha de ser igual o menor al nombre de proves que hem fixat (5), perquè cap equip es quedi aturat. Per fer els subgrups podem fer un petit joc.

L'objectiu del joc és que cada grup passi una sèrie de proves i a mesura que les vagin superant se'ls lliurarà:

→ **En el cas de la primera adaptació**, la peça d'un mapa de l'illa encantada (hauré dividit el mapa en tantes peces com proves hi hagi).

→ **En la segona adaptació**, parts d'un missatge en clau que ajuden a resoldre l'enigma d'on es troba l'illa encantada es lliuraran trossos de paraules escrites en l'alfabet de la llengua de signes). "El millor tresor és comptar amb l'amistat. Pregunta al monitor o monitora pel Llorenç i el seu cassó."

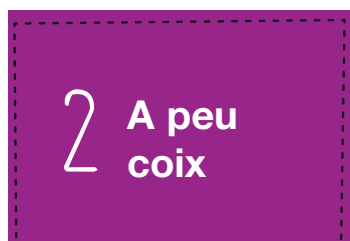
Hi haurà tants monitors com proves i un que controlarà i anirà enviant cada grup a la prova següent que li correspon, ja que cada equip començarà i finalitzarà en una prova diferent. Com que els equips trigaran més o menys temps a passar les diferents proves, es proposa que els monitors i monitores tinguin preparades danses o cançons per poder cobrir aquests temps d'espera.

Treballarem les intel·ligències múltiples de Howard Gardner. Preguntarem breument a cada un quin és el seu fort: dibuixar, jugar a futbol, llegir, nedar, fer puzles, fer amics, explicar acudits... Després els explicarem que al món i al llarg de la història hi ha hagut persones amb característiques diferents.

Els parlem de les persones que apareixen en l'Annex 4. Podem ajudar-los, si no en coneixen alguna, o adaptar la llista a d'altres de més conegudes.

Farem 2 equips i hauran de posar-se d'acord per triar quins 4 personatges escollirien perquè fossin els governants de l'illa encantada, segons les seves característiques principals, i explicaran per què. S'obrirà un petit debat fins arribar a un consens. L'adaptació a les diferents edats es farà seleccionant els personatges.

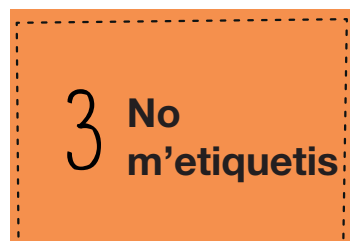

Aquesta prova és molt senzilla i divertida, i ajuda a practicar el salt.

Però anirem més enllà i reflexionarem sobre les dificultats que tenen algunes persones amb mobilitat reduïda. Posarem una sèrie de pals a terra (almenys 5), i els col·locarem com si fossin els esglaons d'una escala, a uns 25 cm els uns dels altres.

La prova consisteix a saltar d'esglaó en esglaó a peu coix, sense tocar els pals. En saltar l'últim pal, cal ajupir-se a recollir-lo sense posar el peu a terra. Es torna a passar l'escala a peu coix i es deixa el pal recollit a part. Cada participant acaba quan haurà recollit tots els pals i els haurà apilat en un munt.

Quan tots els participants hagin passat la seva escala finalitza la prova i se'ls lliura el seu tros de mapa. Si volem agilitzar el joc perquè hi ha un alt nombre de participants, s'hi poden posar menys pals. L'adaptació per edat es farà ajustant el nombre de pals que posem en cada escala, o incloent-hi algun element de dificultat o obstacle.

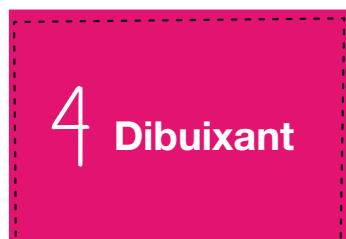

S'enganxarà al front de cada participant, sense que aquest la vegi, una etiqueta o Post-it amb paraules escrites que descriguin actituds o comportaments relacionats amb les diferents capacitats de les persones.

Començaran a moure's i a interactuar entre si. La resta no els pot dir què hi ha escrit en el seu adhesiu, però hauran de tractar aquesta persona d'acord amb l'actitud o el comportament que llegeixin. Després, han d'endevinar què porten escrit i poden descriure breument com s'han sentit.

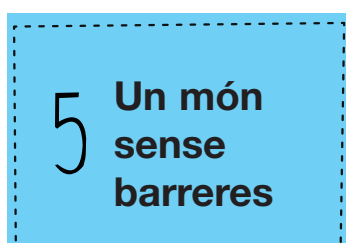
La paraula que escrivim en les etiquetes o Post-it, l'adaptarem a cada edat. Podem descartar aquelles que no els agradin o ampliar-les si consideren que hi falta alguna cosa imprescindible.

Alguns exemples: "cec/cega", "sord/sorda", "síndrome de Down", "ancià/anciana", "hiperactiu/hiperactiva", "no m'agrada el contacte social", "em costa parlar", "no m'agrada que em mirin als ulls", "nadó", "em falta una mà", "necessito una cadira de rodes per moure'm", "ros/rossa", "alt/alta".

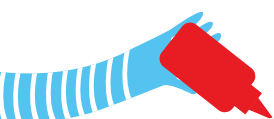
Es tracta de fer en paper continu o folis amb un retolador gruixut un dibuix amb la boca simulant una discapacitat o deficiència física en les extremitats superiors (braços) o absència de membres.

Cada participant tindrà un full; els nens i nenes es col·locaran un al costat de l'altre, de genolls o asseguts. Subjectaran el retolador amb la boca, sense utilitzar les mans. Poden utilitzar, si ho desitgen, una altra part del cos per pintar. Reflexionarem sobre la dificultat de les persones amb discapacitat o dèficits motors.

Dividirem el grup en dos, i a cada equip li posarem diferents dificultats (una bena als ulls, els lligarem les cames, els inutilitzarem un braç...). Sempre hi haurà almenys un participant que quedi lliure per anar guiant i escrivint.

Lliurarem a cada equip un bloc de Post-it de colors i retoladors. Al llarg del terreny, local, de l'escola, etc., els demanarem que identifiquin amb els Post-it i defineixin les barreres arquitectòniques que van trobant o aquells llocs que poden ser perillosos en funció de les seves dificultats.

El joc s'acabarà quan tots els equips hagin passat per les diferents bases, i hagin completat així el seu mapa amb les 5 parts o hagin desxifrat el missatge en clau.

Adaptació 1: Un cop tots els equips hagin acabat la gimcana, tots han trobat el tresor, i el regal serà un conte relacionat amb la diversitat. Per exemple, *Bambú el Koala*, d'Almudena Taboada.

<http://www.slideshare.net/SusanaFieiro/bamb-el-koala-14416902>

Adaptació 2: Quan tinguin totes les parts del missatge en clau, lliurarem a cada equip un alfabet en llenguatge de signes. El missatge xifrat recull la frase: "El millor tresor és comptar amb l'amistat. Pregunta al monitor o monitora pel Llorenç i el seu cassó". Quan tots l'hagin desxifrat, llegirem o presentarem en audiovisual el conte *El cassó del Llorenç*, d'Isabelle Carrier.

<http://www.youtube.com/watch?v=K0usZT3LGOQ>

AVALUACIÓ -----

Al final, farem una petita reflexió amb els nens i nenes sobre la riquesa de les diferències de les persones. Es poden seguir les preguntes següents:

- * Com s'han sentit? Hi han participat?
- * S'han complert els objectius proposats?
- * Els ha semblat interessant? Què han après?

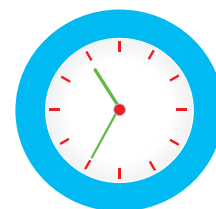
MATERIALS -----

etiquetes, Post-it de colors, pals, retoladors, benes o mocadors per tapar els ulls i lligar, paper continu, tantes còpies del mapa amb la imatge de l'illa encantada com equips hi hagi, còpies de l'alfabet dactilològic.

Activitat 2

Comando investigació: Sumem Drets

Es proposa a l'alumnat que es converteixin en periodistes d'investigació del famós programa *Comando investigació*, de la cadena Quatre, per contribuir a la conscienciació de la importància de l'educació inclusiva per a tothom.

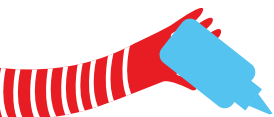

Durada:
3 hores o diverses sessions

DESENVOLUPAMENT

Per començar, l'educador o educadora preguntarà als nens i nenes si coneixen l'existència dels drets humans, i si creuen que anar a l'escola és un dret i per què. Es confirmarà que, efectivament, ho és i que, com a tal, està recollit en diferents documents internacionals.

Es llegeix l'article 26 de la Declaració Universal dels Drets Humans i entre tots reflexionem sobre la importància de complir-lo en condicions d'igualtat en tots els països del món i per a totes les persones.

Article 26

- 1. Tota persona té dret a l'educació.** L'educació serà gratuïta, si més no, en la instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental serà obligatòria. L'ensenyament tècnic i professional haurà de ser generalitzat, i l'accés als estudis superiors amb plena igualtat per a tots i totes amb atenció al mèrit de cadascú.
- 2. L'educació tindrà per objectiu el ple desenvolupament** de la personalitat humana i l'enfortiment del respecte als drets humans i les llibertats fonamentals; afavorirà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i tots els grups ètnics o religiosos, i promourà el desenvolupament de les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.
- 3. Els pares i les mares tindran dret preferent** a escollir el tipus d'educació que serà donada als seus fills i filles.

A continuació, els expliquem que es convertiran en periodistes. Per fer-ho, han de recopilar informació de la situació del dret a l'educació en el món i la importància que totes les persones hi siguin incloses amb independència del seu gènere, la seva discapacitat, la raça, la religió, els ingressos econòmics...

Dividim el grup en equips de 5 persones. Cadascun pot treballar un continent, i buscar informació de forma adaptada, en funció dels grups d'edat. Proposem adaptar les preguntes segons la profunditat, en funció dels grups d'edat.

Adaptació 1: Nens i nenes de 5 a 7 anys

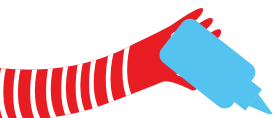
- * Quins països trobem en aquests continents?
- * Com viuen els nens i les nenes en aquests països?
- * Com són les cases on viuen?
- * Com són els transports que utilitzen?
- * Quines ocupacions tenen durant el dia?
- * Quins treballs exerceixen els seus pares?
- * Quina roba fan servir per vestir? Què mengen?
- * Com són les escoles? Hi ha escoles per a nens i nenes amb necessitats especials?

Adaptació 2: Nens i nenes de 8 a 12 anys

Per guiar la investigació per països, els proposem els textos següents, que mostren les diferents realitats. Han de treballar la informació trobada, a partir de la qual podran descobrir l'estreta relació entre la pobresa, la discapacitat i la possibilitat de gaudir del dret a l'educació de qualitat.

"Amb freqüència, la discapacitat porta associada pobresa. El lloc on hem nascut: el país o la ciutat, l'entorn rural, la limitació econòmica, la discriminació, fins i tot haver nascut home o dona, la cultura, l'idioma, de quina ètnia o raça siguis són factors fonamentals que associen discapacitat i pobresa i que fan difícil l'educació en igualtat". Pensa en cadascuna d'aquestes raons i planteja't el perquè.

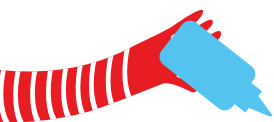

Investigueu sobre cadascuna d'aquestes dades¹:

- **A Uganda**, les persones amb discapacitat tenen prop del 40 % més de possibilitats de ser pobres, i els nens i nenes provinents de llars amb familiars amb discapacitat tenen menys possibilitats d'assistir a l'escola.
- **A Sèrbia**, país europeu, l'índex de pobresa entre les persones amb discapacitat és del 70 %.
- **A Honduras**, l'índex d'analfabetisme entre les persones amb discapacitat és del 51% , en comparació amb el 19 % d'entre la població en general, i la seva participació en la força de treball és de només un 31,5% , en comparació amb el 50, 8% de les persones sense discapacitat. Sense accés a educació i ocupació, aquestes persones seguiran sent pobres.

"En molts països, les respostes més freqüents a la situació dels nens i nenes amb discapacitat són ingressar-los en institucions, l'abandonament o la negligència. Aquestes respostes són el problema i es produeixen quan considerem les diferents capacitats de les persones de forma equivocada, moltes vegades a causa del desconeixement. Mentre això no canvia, els drets dels infants amb discapacitat de molts països del món no es respectaran i seguiran sent víctimes de discriminació, violència i abusos. Els nens i nenes discapacitats es troben entre els més vulnerables a la violència, l'abús, l'explotació i l'abandonament, sobretot. Els ocultem o els ingresem en institucions, sovint a causa de l'estigma social i del cost econòmic que suposa criar-los. Igualment, les seves oportunitats continuaran sent escasses i continuaran exclosos de la societat. Cal un compromís amb els drets i el futur d'aquests nens i nenes, i donar prioritat als més desfavorits. És una qüestió d'equitat i de benefici per a tots".

¹ Informe Mundial de la Infància 2013. UNICEF.

Pensa que:

- **Les nenes i les dones joves** discapacitades pateixen una "doble discapacitat".
- **Els menors amb alguna discapacitat** tenen menys probabilitats de rebre atenció mèdica o d'anar a l'escola.
- **Els nens i nenes amb discapacitat** estan entre els més marginats del món, ja que si els nens pobres són els que menys possibilitats tenen d'assistir a l'escola o a una clínica, per als que viuen en la pobresa, i a més tenen una discapacitat, encara és més difícil que hi vagin.

Un cop acabada la investigació, organitzaran les dades per presentar-les a manera d'escenificació d'un reportatge d'investigació sota el títol **"Sumem drets: Totes les persones tenim dret a una educació inclusiva"**.

Elaboraran un guió, poden fer gràfics, murals, escrits, dibuixos, fotografies. Fins i tot, si fos possible, poden gravar i elaborar un petit curt. Per a això l'activitat es pot estendre a més sessions.

AVALUACIÓ

Al final, farem una petita reflexió amb els nens i nenes sobre la riquesa de les diferències de les persones i la diferent situació que es viu en funció del país on hagin nascut. Es poden seguir les preguntes següents:

- * Com s'han sentit? Hi han participat?
- * S'han complert els objectius proposats?
- * Els ha semblat interessant? Què han après? S'han divertit?

MATERIALS

Folis, retoladors, cartolines, fotocòpies dels materials per a la investigació, que es poden extreure de la bibliografia complementària (página 5).

Activitat de mobilització

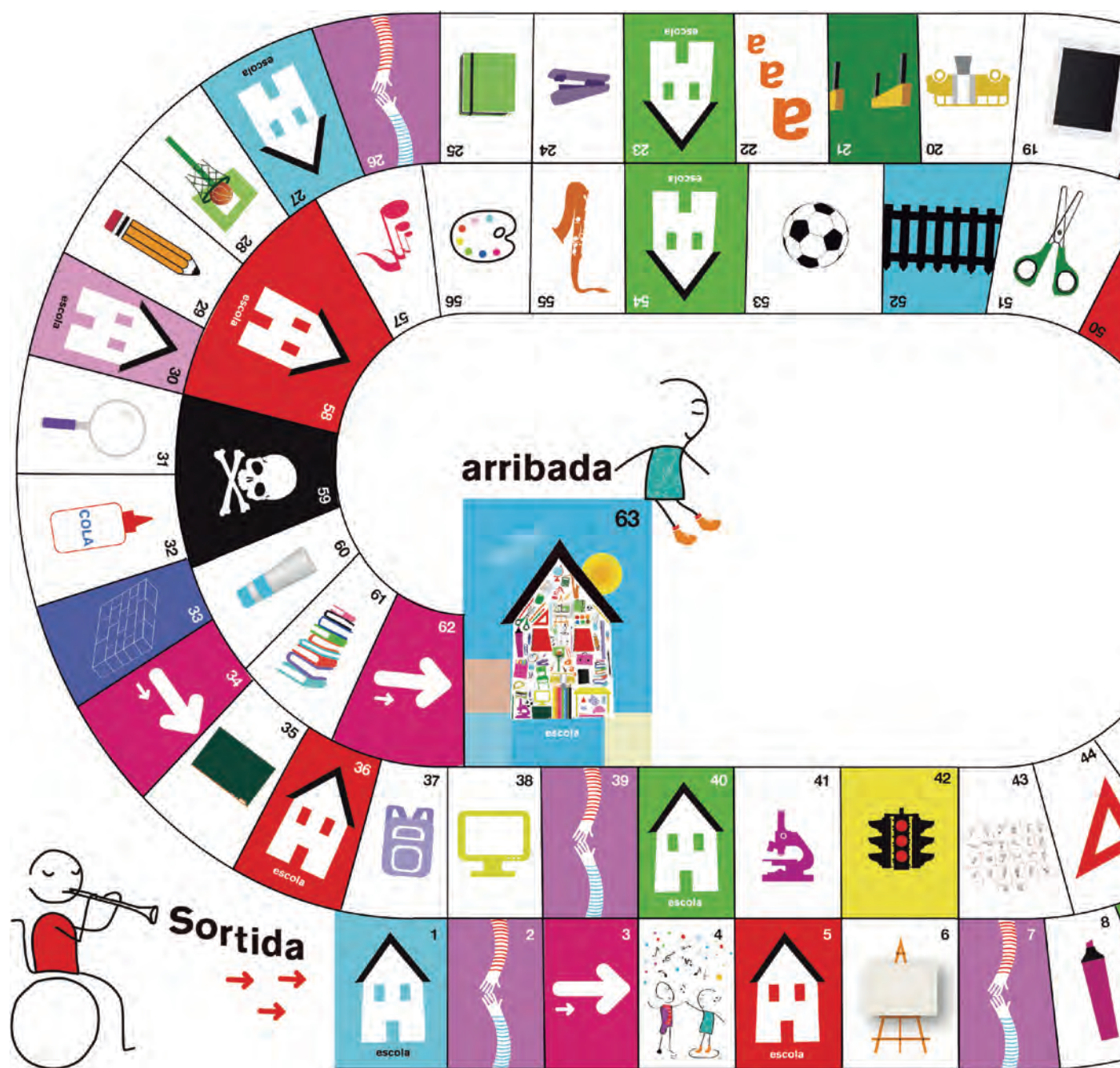
El camí cap a una educació inclusiva

Veure página 24

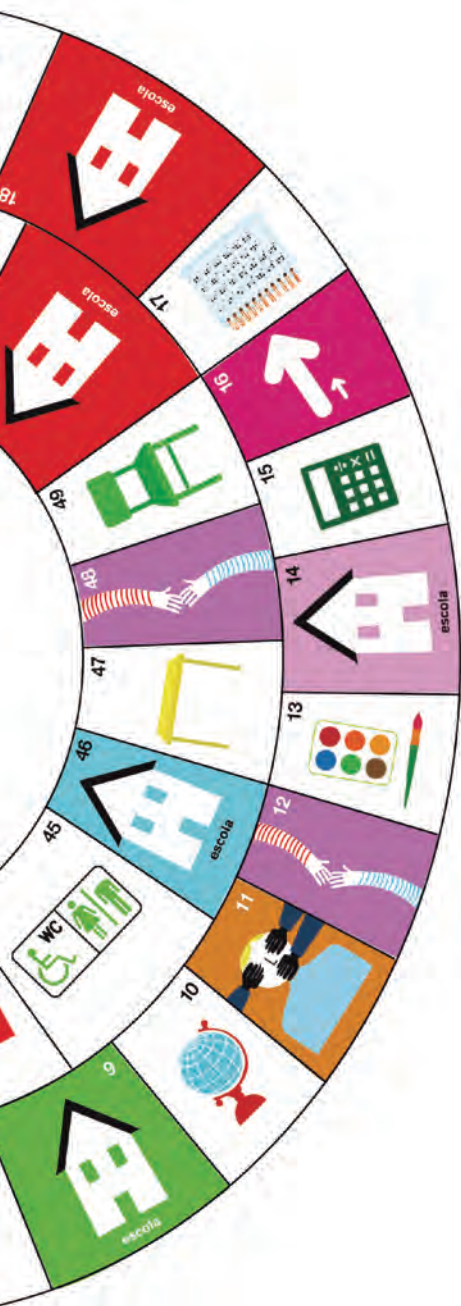

Activitat de mobilització

El camí cap a una educació inclusiva

Durant la Setmana d'Acció Mundial per l'Educació (SAME), milions de persones a tot el món ens mobilitzarem sota el lema “**Sumem capacitats. Pel dret a una educació inclusiva**”, per recordar als governants el compliment del dret a l'educació de les persones amb discapacitat a tot el món, i per exigir que destinin els recursos necessaris perquè l'educació inclusiva sigui una realitat al més aviat possible.

OBJECTIUS

1 Recapitular el que s'ha treballat al voltant de la importància de tenir una educació inclusiva i la necessitat del compliment del compromís dels estats per aconseguir l'Educació per a Tots i Totes el 2015.

2 Participar en l'activitat de mobilització mundial en què les persones participants puguin denunciar les barreres a les quals s'enfronten les persones amb discapacitat per exercir el dret a l'educació, i demanin responsabilitat als representants polítics davant d'aquesta realitat present a tot el món.

COM PODEM PARTICIPAR-HI?

Us proposem participar en un joc de caselles, a l'estil del tradicional **joc de l'Oca**, que hem denominat **"El camí cap a una educació inclusiva"**.

Amb aquesta activitat, perseguim recapitular el que s'ha treballat al llarg de les propostes didàctiques i unir-nos a la mobilització que es porta a terme a tot el món.

El camí cap a una educació inclusiva està compost per una sèrie de caselles amb proves per les quals els participants aniran passant en petits grups, i en què aniran reflexionant i experimentant les barreres a les quals s'enfronten les persones amb discapacitat per exercir el seu dret a l'educació, especialment aquelles persones que viuen en realitats desfavorides de països del Sud. Les diferents caselles estaran col·locades separades en un espai ampli i els participants, per anar d'una a l'altra, no només mouran la seva fitxa, sinó que hauran de desplaçar-se físicament.

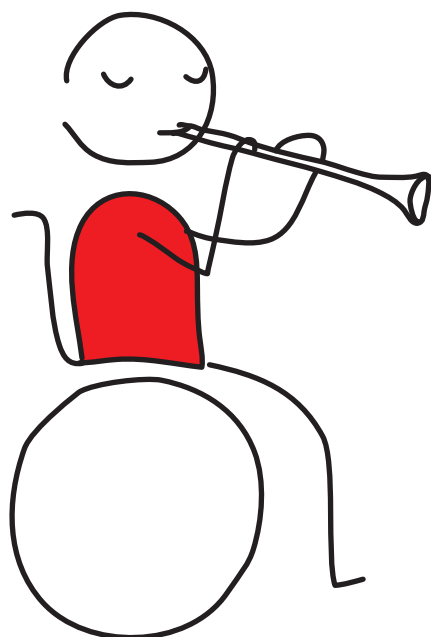
En finalitzar el joc, no hi haurà un equip guanyador, sinó que tots hauran de fer un gest amb la seva aportació a l'educació inclusiva que somiem i volem.

Volem que amb les seves reflexions, **sentin la necessitat de denunciar aquesta situació als representants polítics**, i tinguin un espai per a això.

Per aquest motiu, una vegada hauran fet l'activitat, us proposem convidar un polític o política a jugar, per així tenir un espai on li puguin transmetre el treball dut a terme i on els diferents grups tinguin **l'oportunitat de demanar-li responsabilitats i compromisos perquè l'educació inclouria sigui una realitat.**

Per a això, t'oferim un model de carta d'invitació, que al costat del material i de les instruccions del joc, podràs trobar a <http://www.cme-espana.org/materiales>

Entra a
www.cme-espana.org

- Registra la teva participació a la SAME
- Completa l'avaluació dels materials didàctics
- Segueix la CME Espanya a les xarxes socials

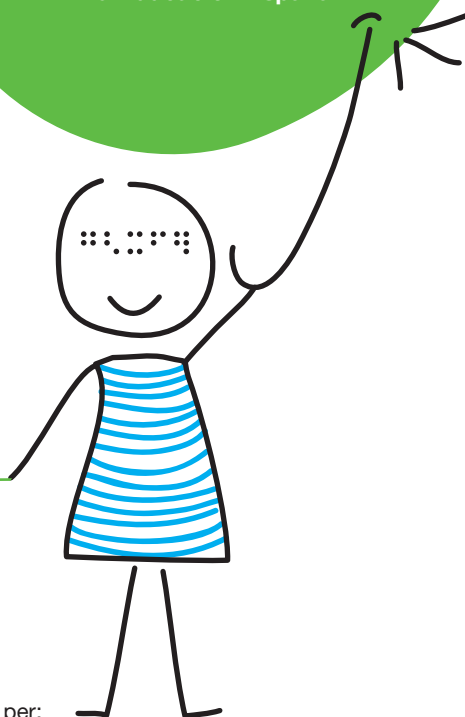
https://twitter.com/CME_es

Campaña Mundial por la Educación España

SUMEM CAPACITATS PER UNA EDUCACIÓ INCLUSIVA

Campaña Mundial per a l'
EDUCACIÓ
www.cme-espana.org

La Coalició Espanyola de la Campaña Mundial per l'Educació està integrada per:

Organitzacions que participen a la SAME en l'àmbit estatal:

Col·laboren:

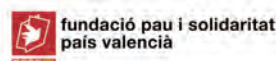

Aquest projecte està finançat per la Unió Europea*

Organitzacions que impulsen la CME Catalunya:

Organitzacions que impulsen la CME a la Comunitat Valenciana:

* Aquesta publicació ha estat produïda amb el suport de la Unió Europea. Els continguts inclosos són responsabilitat exclusiva de la Coalició Espanyola de la Campaña Mundial per l'Educació i no reflecteixen en cap cas l'opinió de la Unió Europea.